

The Role of School and its Factors in the Mental Health of Students

Rahman Ramezani^{1*}, Serve Bahari¹, Ali Akbarzadeh²

¹ Bachelors Degree, Elementary Education, Official Teacher Education, Takab, Iran

² Bachelors Degree, Elementary Education, Official Teacher Education, Gilan, Iran

* **Corresponding author:** rahmanramezani.edu@gmail.com

Received: 2025-11-12

Accepted: 2025-12-14

Abstract

The aim of the present study was to investigate the role of the school and its factors, namely teachers, counselors, and health educators, in the mental health of elementary school students, which was applied and conducted in a review (library) manner in terms of the type of research. Articles available in reputable domestic and foreign scientific databases were used to prepare the theoretical foundations, literature, and background of the research. The collected resources from 2019 to 2024 that were most closely related to the purpose and title of the research were selected and reviewed. After selecting 34 articles, the researcher analyzed them using an analytical method. The results showed that the school, teachers, counselors, and health educators have a great impact on the mental health of students. In a way, the school and each of its factors, by supporting and promoting the mental health of students, in addition to improving and advancing their academic progress, also have an impact on their psychosocial growth and development, sense of vitality, and fostering creativity. On the other hand, they can be a cause of disruption in the mental health of students.

Keywords: Mental health, Students, School, School factors

© 2023 Journal of Mental Health in School (JMHS)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article: Ramezani, R: et al. (2025). The Role of School and its Factors in the Mental Health of Students. *JMHS*, 3(3): 33-40.

نقش مدرسه و عوامل آن در سلامت روان دانش آموزان

رحمان رضانی^{۱*}، سروه بهاری^۱، علی اکبرزاده^۲

^۱ کارشناسی، آموزش ابتدایی، معلم رسمی آموزش و پرورش، تکاب، ایران

^۲ کارشناسی، آموزش ابتدایی، معلم رسمی آموزش و پرورش، گیلان، ایران

* نویسنده مسئول: rahmanramezani.edu@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۹/۲۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۰۸/۲۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش مدرسه و عوامل آن یعنی معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت در سلامت روان دانش آموزان ابتدایی بود که کاربردی و از نظر نوع پژوهش به صورت مروری (کتابخانه‌ای) انجام شد. برای تهیه میانی نظری، ادبیات و پیشینه پژوهش از مقالات موجود در پایگاه‌های داده علمی معتبر داخلی و خارجی استفاده شد. منابع گردآوری شده مربوط به سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۴ که نزدیک‌ترین ارتباط را با هدف و عنوان پژوهش داشتند، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. پژوهشگر پس از انتخاب ۳۴ مقاله، به تجزیه و تحلیل آن‌ها به روش تحلیلی پرداخت. نتایج نشان داد مدرسه، معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت بر سلامت روان دانش آموزان تأثیر فراوانی دارند. به نوعی که مدرسه و هر یک از عوامل آن با حمایت و ارتقا سلامت روان دانش آموزان علاوه بر بهبود و پیشرفت تحصیلی، بر رشد و تکامل روانی-اجتماعی، حس نشاط و پرورش خلاقیت آن‌ها نیز تأثیرگذار هستند. از طرفی آن‌ها می‌توانند موجبات خلل در سلامت روان دانش آموزان باشند.

واژگان کلیدی: سلامت روان، دانش آموزان، مدرسه، عوامل مدرسه

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه سلامت روان در مدرسه محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: رضانی، رحمان؛ بهاری، سروه؛ اکبرزاده، علی. (۱۴۰۴). نقش مدرسه و عوامل آن در سلامت روان دانش آموزان.

فصلنامه سلامت روان در مدرسه، ۳(۳): ۳۰-۳۳.

مقدمه

موضوع سلامت انسان که یکی از حقوق اساسی هر فرد در جامعه به‌شمار می‌رود، از دیرباز مطرح بوده است (مهرابیان، کاشی و گنجه مرکیه، ۱۴۰۱؛ توکل، اخلاصی و رسولی‌نژاد، ۱۳۹۹). سلامت دارای دو بعد جسمانی و روانی می‌باشد (تیمما، ۱۴۰۱) که در بیشتر جوامع، به سلامت جسم بیش از سلامت روان^۲ پرداخته می‌شود (نوربالا، ۱۳۹۰)؛ این در حالی است که جسم و روان همواره بر یکدیگر اثر می‌گذارند (تیمما، ۱۴۰۱؛ فریدنیا، ۱۳۹۹). سلامت روان، از اصلی‌ترین عوامل تأثیرگذار بر وضعیت سلامتی است که بر تمام جنبه‌های زندگی فرد تأثیر می‌گذارد (مهرابیان و

همکاران، ۱۴۰۱). سازمان بهداشت جهانی در تعریفی، سلامت روان را سلامت فیزیکی، روانی و اجتماعی بیان کرده است (قیصریان و باپیری، ۱۴۰۲؛ مهرابیان و همکاران، ۱۴۰۱). در روانشناسی، سلامت روان به معنای احساس بهیستی و توان شکوفایی استعدادها و شخصی و همچنین سازگاری با محیط آمده است و از دیدگاه زیست‌شناسی نیز، سلامت روان یعنی نداشتن علائم بیماری‌های روانی (مظلوم، ۱۴۰۳). Goldberg چهار بعد ۱. علائم جسمانی، ۲. اضطراب و بی‌خوابی، ۳. اختلال در کارکرد اجتماعی و ۴. افسردگی را برای سلامت روان در نظر گرفته و معتقد است؛ افرادی که دارای این چهار نوع اختلال باشند، از

Badland (2024) نیز بیانگر این است که کودکانی که خدمات پیش دبستانی دریافت می‌کنند، در هنگام ورود به مدرسه شانس کمتری برای مشکلات روانی دارند و نتایج این پژوهش اهمیت مدارس در بهبود سلامت روان کودکان را بیان می‌دارد.

Kauhanen, Azam, Yunus, Lempinen, Peltonen, Gyllenberg, Mishina, Gilbert, Bastola-june, Brown, Sourander (2022) در پژوهشی سیستماتیک نشان داد که دوری از مدرسه در دوران سیاست قرنطینه، سلامت روان نوجوانان، جوانان و حتی کودکان و خانواده‌ها را نیز کاهش داده است. یافته‌های Lun, Wang, Liu, Wang, Liu, Han (2024) بیانگر این است که محیط مدرسه بر آمادگی جسمانی، BMI و تا حدودی بر سلامت روان دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. پژوهش‌های انجام شده متعددی نشان داد که تعطیلی و دوری از مدارس در دوران همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ بر سلامت روان نوجوانان تأثیر منفی گذاشته است. در ارتباط با این موضوع نتایج پژوهش Tianying, Xiaoru, Sijia, Xiaoyuan, Yichun, Keqin, Guohong, Yang (2024) نشان داد که نوجوانان پس از گذشت سه ماه از بازگشایی مدارس، علائم افسردگی، اضطراب و مشکلات خشم در آن‌ها کاهش یافت که دلیلی دیگر بر تأثیر مدرسه بر سلامت روان دانش‌آموزان می‌باشد. یافته‌های Suresh Kumar, Arulvendan, Sanjana, Priyadharshni, Arumugama, Durairaj, Azariah, Sinha, Raghavan, Thara. (2024). نیز حاکی از آن است که ارائه‌ی برنامه‌ی درسی سواد سلامت روان در مدارس، بر دانش و نگرش دانش‌آموزان نسبت به سلامت روان تأثیر مثبت می‌گذارد؛ که این امر با ورود مشاوران و مربیان بهداشت تحقق می‌یابد.

بنابر نتایج تحقیقات گذشته، در مدرسه عوامل مختلف و متعددی بر سلامت روان دانش‌آموزان دخیل است؛ از جمله این عوامل عدم توانایی برقراری ارتباط در گروه همسالان، اضطراب و استرس درسی که اختلال روانی محسوب می‌شوند، می‌توان نام برد و همگی به مدرسه و عوامل آن مربوط می‌شود. پژوهش‌های گذشته سلامت روان را با متغیرهای گوناگونی مانند فضای کلاس، عملکرد تحصیلی، خانواده، محیط مدرسه و مشاوران به صورت پراکنده بررسی کرده‌اند. در این پژوهش به صورت یکجا و اجمالی صرفاً به نقش مدرسه و عوامل آن از جمله معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت در بهبود و حمایت از سلامت روان دانش‌آموزان پرداخته شده است و سوال اساسی پژوهش حاضر این است که هر یک از عوامل مدرسه چه نقشی را در سلامت روان دانش‌آموزان ایفا می‌کنند؟

سلامت روان کافی برخوردار نیستند (بیک‌زاده، خدیوی، حسین‌پور سنبلی و محمدنژاد اصل، ۱۳۹۱). از آنجا که سلامت روان دانش‌آموزان بر تمام جنبه‌های زندگی و ارتقاء کیفیت آن تأثیر می‌گذارد (حیدری، مومنی، امین فلاح و جعفری، ۱۴۰۰) و همواره یکی از چالش‌های حوزه‌ی تعلیم‌وتربیت بوده است (جورابلو و معافی، ۱۴۰۰)، مطالعات متعددی در این خصوص انجام شده و عوامل تأثیرگذار بر سلامت روان دانش‌آموزان از جمله عوامل اجتماعی، اقتصادی (Ladegard, Alleyne, Close, Hwang, 2024)، سلامت روان والدین (صادقی آهویی و حاجی موسایی، ۱۴۰۳؛ Lee & Wilson, 2019; Smith & Doe, 2021)، Juliansen, Heriyanto, Muljono,) مسکن، تغذیه، مسکن (Budiputri, Sagala, Sterling Octavius, 2024) و محیط آموزشی شناسایی شده‌اند. (حاجتی، وطن‌خواه، علی‌نژاد و بهروز‌زاده، ۱۴۰۲). در این میان مدرسه به عنوان محیط آموزشی، مخصوصاً در مدارس ابتدایی در حمایت از سلامت روان دانش‌آموزان بسیار حائز اهمیت هستند (زمانی احمدحمودی، A. Connolly, Giles-Kaye, Smith, Dawson, ۱۴۰۲؛ Smith, Darling, Oberklaid, Quach, 2024)؛ زیرا بهبود سلامت روان دانش‌آموزان در مدارس، پیشرفت تحصیلی و بهبود عملکرد تحصیلی آن‌ها را به دنبال دارد (فتاحی و گروسی، ۱۴۰۲؛ زمانی احمدحمودی، ۱۴۰۲). علاوه بر آن، مدرسه فضا و بستری مناسب برای رشد شخصیت و ورود کودکان به جامعه است (جمالی امام قیسی، ۱۴۰۰). در مدارس، تمامی عوامل آن اعم از معلمان، مشاوران، مربیان بهداشت، مدیر و معاونین، گروه همسالان و محیط آموزشی بر سلامت روان دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارند. یکی از این عوامل که موجب کاهش نگرانی و بهبود سلامت روان دانش‌آموزان در مدرسه، می‌شود، معلم است (حلوایی، ۱۴۰۲). همچنین مربیان بهداشت نیز با راهنمایی دانش‌آموزان، به تأمین، حفظ و ارتقای سلامت روان دانش‌آموزان کمک شایانی می‌کنند (روان‌مهر، چیت‌ساز و حجازی، ۱۴۰۰).

در این راستا نتایج پژوهش فتاحی و گروسی (۱۴۰۲) نشان داد که بین محیط و آموزش با سلامت روان دانش‌آموزان رابطه‌ی معناداری وجود دارد و بهبود سلامت روان، موجب پیشرفت و بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود. همچنین Patricia, Kidger, Spencer, Geijer, Simpson, Kaluzeviciute, Burn, Leonard, Limmer (2022) در پژوهش خود نشان داد که فرهنگ مدرسه در چهار عنصر ساختار و زمینه، سازمانی و دانشگاهی، جامعه و ایمنی و پشتیبانی بر سلامت روان دانش‌آموزان تأثیر گسترده‌ای دارد. در پژوهشی دیگر جمالی امام قیسی (۱۴۰۰) نشان داد که مشاوره در مدارس تأثیر مستقیم و معناداری بر سلامت روان دانش‌آموزان دارد. یافته‌های Alderton, Gunn, Villanueva, O'Connor, Boulange,

روش بررسی

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و به روش مروری (کتابخانه‌ای) انجام شده و همچنین در تهیه‌ی مبانی نظری، ادبیات موضوع و پیشینه‌ی پژوهش، از مقالات، متون و مجلات معتبر استفاده شد. پس از جست‌وجو در پایگاه‌های داده‌های اطلاعاتی معتبر داخلی و خارجی با زبان فارسی و انگلیسی، مقالاتی که ارتباط بیشتری با هدف و موضوع مورد پژوهش داشتند، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. ۳۴ مقاله انتخاب شد و محدود به بازه‌ی زمانی سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۴ بود که به صلاحدید پژوهشگر، مطالعات مشابه در هم ادغام گردید. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر سایت‌های معتبر داخلی (مگیران، نورمگز، سیویلیکا و sid، پرتال جامع علوم انسانی) و خارجی (Science Direct و Google Scholar) بود. تجزیه و تحلیل و بررسی نتایج نیز به صورت تحلیلی انجام شد.

محیط مدرسه

مدرسه یکی از محیط‌های تاثیرگذار بر سلامت روان دانش‌آموزان است (زورمند، شب زنده‌دار قدیم و وحدانی، ۱۴۰۲) که می‌تواند اختلالاتی از جمله اضطراب، استرس، افسردگی را در دانش‌آموزان ایجاد یا کاهش و درمان کند (فتاحی و گروسی، ۱۴۰۲). مسئولیت مدرسه صرفاً آموزش و پرورش مسائل درسی و اجتماعی نیست؛ بلکه مدرسه مسئول بهبود و اصلاح رفتارهای ناسازگارانه و حمایت از سلامت روان دانش‌آموزان نیز می‌باشد (جمالی امام قیسی، ۱۴۰۰). به عبارتی مدرسه علاوه بر فراهم کردن محیطی برای یادگیری و خلاقیت، باید امنیت روانی و جسمی کودکان را نیز فراهم کند (دوستی مقدم، ۱۴۰۱). در مدارس توجه به عناصر کلیدی از جمله تراکم فضایی، استفاده از رنگ‌های آرامش‌بخش، نور کلاس، چیدمان متناسب با هر درس، مبلمان و میز و صندلی‌های راحت بسیار حائز اهمیت است؛ زیرا رعایت موارد ذکر شده در مدارس، موجب افزایش سلامت روان دانش‌آموزان می‌شود (حق‌شناس، حق‌شناس و حیدرنتاج، ۱۳۹۸؛ فتاحی و گروسی، ۱۴۰۲).

معلمان

معلم نیز از جمله عوامل تأثیرگذار بر ایجاد سلامت روان و کاهش نگرانی دانش‌آموزان است (حلوایی، ۱۴۰۲). معلم می‌تواند با ایجاد محیط و فضایی فرح‌بخش، بهره‌گیری از رنگ‌های مناسب در کلاس و پوشش خود و همچنین ایجاد نگرش مثبت در دانش‌آموزان، به ارتقای سلامت روان آن‌ها کمک کند (حلوایی، ۱۴۰۰؛ عوض یار، ۱۴۰۲). معلمان می‌توانند در کلاس درس با بهره‌گیری از فعالیت‌های هنری از جمله موسیقی، بستر

مناسبی برای تامین سلامت روان دانش‌آموزان ایجاد کنند (فتاحی و گروسی، ۱۴۰۲)؛ زیرا موسیقی موجب نشاط و در نهایت بر سلامت روان دانش‌آموزان تاثیر مثبتی می‌گذارد (Wang, Xiaoning, Zeb, Liu, Wang, 2022).

مشاوران

از دیگر حامیان سلامت روان دانش‌آموزان در مدرسه، مشاوران هستند که در هسته‌ی مرکزی تامین سلامت روان دانش‌آموزان قرار دارند (جمالی امام قیسی، ۱۴۰۰). آن‌ها با ارائه‌ی خدمات مستقیم و غیرمستقیم می‌توانند (Curtis & Leigh Dameron, 2020) در پیشگیری و مداخله‌ی کوتاه مدت و بلند مدت اختلالات روانی دانش‌آموزان مؤثر واقع شوند (Glenn et al, 2019؛ فتاحی و گروسی، ۱۴۰۲). مشاور با شناسایی عوامل محل پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی و همچنین عوامل ارتقا دهنده‌ی آن‌ها، می‌تواند فضایی سالم در مدرسه ایجاد کند (حسینی اختیارآبادی، حاجی‌زاده حسین‌آبادی، و آریایی، ۱۴۰۲).

مربیان بهداشت

مربیان بهداشت در مدارس با آموزش بهداشت به دانش‌آموزان، موجب ایجاد رفتارهای صحیح بهداشتی در سه حیطه‌ی فردی، عمومی و سلامت روانی آن‌ها می‌شوند. همچنین آن‌ها به عنوان یکی از نیروهای حوزه سلامت جسم و روان دانش‌آموزان در مدارس، وظیفه‌ی آموزش، مشاوره، تامین سلامت و پیشگیری از مشکلات جسمی برای ارتقای بهداشت جسم و روان دانش‌آموزان را بر عهده دارند (روان‌مهر و همکاران، ۱۴۰۰). مربیان بهداشت با همکاری مشاوران مدرسه می‌توانند نیازهای سلامت روان دانش‌آموزان را تامین کنند (فتاحی و گروسی، ۱۴۰۲).

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد که محیط مدرسه، معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت، هر یک به نوبه‌ی خود تاثیر فراوانی بر سلامت روان دانش‌آموزان دارند و در حمایت و بهبود سلامت روان آن‌ها هر یک به‌طور جداگانه موثر هستند. بعد از خانه، مدرسه مهم‌ترین نهاد آموزشی و خانگی دوم دانش‌آموزان است و تقریباً یک سوم هر روز را در محیط‌های آموزشی می‌گذرانند (روان‌مهر و همکاران، ۱۴۰۰). از این رو محیطی بانشاط، هدفمند، دارای جوی مثبت و با ارائه خدمات و برنامه‌های متنوع می‌تواند سلامت روان دانش‌آموزان را تامین کرده و عضوی مفید و موثر تقدیم جامعه کند (مظلوم، ۱۴۰۳؛ گروسی و فتاحی نافچی، ۱۴۰۲؛ ویکتوریا استرالیا). نتایج پژوهش‌های فتاحی و گروسی (۱۴۰۲)، Tianying et al (2024)، patricia et al

برگزاری کارگاه‌های آموزش مهارت‌های ارتقا سلامت روان برای معلمان، دانش‌آموزان و والدین به صورت ماهانه، شاداب‌سازی هدفمند مدارس قبل از آغاز سال تحصیلی جدید و انجام تست‌ها و معاینات دوره‌ای توسط مدارس و دست اندر کاران در نظر گرفته شود.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

1. health	۱. سلامت
2. mental health	۲. سلامت روان
3. Covid-19	۳. ویروس کووید-۱۹

منابع فارسی

- بیک‌زاده، جعفر؛ خدیوی، اسدالله؛ حسین‌پور سنبلی، علیرضا و محمدنژاد اصل، راحله (۱۳۹۱). رابطه هوش هیجانی مدیران با خودکارآمدی و سلامت روان آنان. فصلنامه علوم تربیتی؛ سال پنجم، شماره ۱۹
- توکل، محمد؛ اخلاصی، ابراهیم و رسولی‌نژاد، سیدپویا (۱۳۹۹). مرور نظام‌مند مطالعات ناظر به تعیین‌کننده‌های سلامت روان در جامعه ایرانی. پژوهشنامه مددکاری اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۳
- تیمای، ندا (۱۳۹۸). بررسی سلامت روان و روابط آن با متغیرهای سن، تحصیلات و سابقه خدمت در آتش‌نشان‌ها در شهرکرد. بهداشت کار و ارتقا سلامت؛ ۶ (۲): ۲۵۵ - ۲۴۴
- جمالی امام قیسی، ام‌البنین (۱۴۰۰). بررسی نقش مدارس و مشاوره در بهداشت و سلامت روان دانش‌آموزان مورد مطالعه شهر خاتمیرزا. مجله پیشرفت‌های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، سال چهارم، شماره ۳۵
- جورابلو، مینا و معافی، سروناز (۱۴۰۰). بررسی تأثیر طلاق بر سلامت روان دانش‌آموزان ابتدایی گرمسار. نشریه علمی مطالعات نوین علوم انسانی در جهان، جلد ۲، شماره ۴: ۱۲۰ - ۱۱۱

(2022) و جمالی امام قیسی (۱۴۰۰) در رابطه با تأثیر محیط مدرسه بر سلامت روان دانش‌آموزان نشان داد که بین محیط آموزشی و سلامت روان دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. به طوری که فضا و فرهنگ مناسب در مدارس بر کاهش علائم افسردگی، اضطراب، استرس و مشکلات خشم و در نهایت بهبود سلامت روان آن‌ها تأثیر بسیاری دارد. و برعکس، محیط و فضایی ناهماهنگ و نامناسب موجب ایجاد تنش، فشار روانی و در نتیجه موجب اختلال در سلامت روان دانش‌آموزان می‌گردد. همچنین نقش معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت بر سلامت روان دانش‌آموزان را نباید نادیده گرفت. رفتار نادرست کارکنان مدرسه ممکن است سلامت روان دانش‌آموزان را تهدید کند. در مقابل اگر هر یک از عوامل با توجه به نقش و تخصص خود وارد عمل شوند، در حمایت و بهبود سلامت روان مؤثر خواهند بود. به گونه‌ای که نتایج پژوهش‌های جمالی امام قیسی (۱۴۰۰) بیانگر آن است که مشاوره در مدارس، تأثیر مستقیم، مثبت و معناداری بر بهداشت و سلامت روان دانش‌آموزان دارد. همچنین معلمان و مربیان بهداشت با فراهم آوردن شرایط و برخوردی درست و مناسب، در کاهش مشکلات روانی و حمایت از سلامت روان دانش‌آموزان می‌توانند مؤثر واقع شوند.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت که مدرسه و هر یک از عوامل آن از جمله معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت در نوع خود در حمایت و بهبود سلامت روان دانش‌آموزان تأثیرگذار هستند. در مدارس برای ارتقای سلامت روان دانش‌آموزان، باید سلامت جسم و روان به یک اندازه مورد توجه قرار گیرد تا موجبات پیشرفت تحصیلی و رشد و تکامل اجتماعی-روانی دانش‌آموزان فراهم گردد. همچنین مدارس و عوامل آن نقش مهمی در شناسایی و حمایت از سلامت روان دانش‌آموزان دارند و برای تحقق این مهم یعنی حمایت و بهبود سلامت روان یکایک دانش‌آموزان، بایستی به خوبی نقش‌آفرین باشند. به عبارتی فضا و محیط آموزشی و سلامت روان معلمان، مشاوران و مربیان بهداشت و همچنین نوع عملکرد و نحوه برخورد آن‌ها در موقعیت‌های مختلف با دانش‌آموزان، بر سلامت روان آن‌ها تأثیر می‌گذارد. بنابراین با تأمین سلامت روان عوامل مدرسه و حمایت و ارتقا سطح سلامت روان دانش‌آموزان، موفقیت و پیشرفت آن‌ها در حوزه‌های مختلف فردی، اجتماعی، تحصیلی و ... حاصل می‌شود.

هر پژوهشی دارای پیشنهادهای است، در این مطالعه نیز پیشنهاد می‌گردد برای حمایت و ارتقا سلامت روان دانش‌آموزان، واحد درسی در نظر گرفته شود. همچنین آموزش ذهن آگاهی و

قیصریان، اسحاق و باییری، امیدعلی (۱۴۰۲). سلامت روان دانش-آموزان دوره اول متوسطه استان ایلام بر اساس تفاوت جنسیتی، فصلنامه علمی فرهنگ ایلام، دوره بیست و چهارم، شماره ۷۹ و ۷۸

مظلوم، معصوم (۱۴۰۳). شناسایی عوامل تأثیرگذار بر بهبود سلامت روان در دبستان. فصلنامه علمی-تخصصی سلامت روان در مدرسه، ۲ (۲).

مهرابیان، فردین؛ کاشی، سمانه و گنجه مرکیه، زهرا (۱۴۰۱). بررسی وضعیت سلامت روان و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گیلان، پژوهش در آموزش علوم پزشکی، دوره ۱۴، شماره ۱

نوربالا، احمدعلی (۱۳۹۰). سلامت روانی-اجتماعی و راهکارهای بهبود آن مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال هفدهم، شماره ۲

فهرست منابع

- A. Connolly, A., Giles-Kaye, A., Smith, G., Dawson, R., Smith, S., Darling, F., Oberklaid, J., Quach. (2024). Barriers to supporting children's mental health in Australian primary schools: Perspectives of school staff. *Mental Health & Prevention*.
- Alderton, A., Gunn, L., Villanueva, K., O'Connor, M., Boulangé, C., Badland, H. (2024). Is the availability and quality of local early childhood education and care services associated with young children's mental health at school entry? *Health & Place*
- Avozeyar, M. (2013). Factors affecting students' mental and social health, Fifth National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling with a Teacher's Perspective. [Persian]
- Beyzadeh J., Khadivi, A., Hosseinpour Sonboli, A and Mohammadnejad-Asl, R (2012). The relationship between emotional intelligence of managers with self-efficacy and their mental health. *Quarterly of Educational Sciences*; Year 5, Issue 19
- Dosti Moghadam, H (2013). The role of art on students' mental health in school. *Specialized Quarterly Journal of Psychology, Social Sciences and Educational Sciences*, 2. [Persian]
- Fattahi Nafchi S., Grosi, T. (2013). Predicting factors affecting the mental health of students in school. *Scientific-Specialized Quarterly of Mental Health in School*, 1 (1). [Persian]

حاجتی، رقیه؛ وطن خواه، محمدعلی؛ علی نژاد، ریحانه و بهروزی زاده، بلقیس (۱۴۰۲). تأثیر محیط آموزشی بر سلامت روان دانش آموزان، دوازدهمین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین در تعلیم و تربیت، روانشناسی، فقه، حقوق و علوم اجتماعی، شیروان حسینی اختیارآبادی، نرگس، حاجی زاده حسین آبادی، فاطمه و پارسا آریایی، فاطمه (۱۴۰۲). نقش مشاوره در پیشرفت تحصیلی و تأمین بهداشت روانی دانش آموزان، اولین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و فلسفه، بابل

حق شناس، حسین؛ حق شناس، زینب و حیدرنتاج، وحید (۱۳۹۸). بررسی تأثیر عوامل محیطی مدرسه بر سلامت روان دانش آموزان. اولین همایش ملی مدرسه فردا حلوانی، مرجان (۱۴۰۲). بررسی مؤلفه‌های کاهش استرس به منظور بهبود عملکرد تحصیلی دانش آموزان در دوره ابتدایی. فصلنامه علمی-تخصصی سلامت روان در مدرسه، دوره ۱، شماره ۳

حیدری، پویا؛ مومنی، حسن؛ امین فلاح، زهرا و جعفری، صدیقه (۱۴۰۰). رابطه بین کیفیت زندگی و سلامت روان دانش آموزان روستایی متوسطه دوم. فصلنامه علمی پژوهشنامه تربیتی، سال شانزدهم، شماره ۶۷

دوستی مقدم، حسین (۱۴۰۱). نقش هنر بر سلامت روان دانش آموزان در مدرسه. نشریه فصلنامه علمی تخصصی روانشناسی، علوم اجتماعی و علوم تربیتی، ۲

روان مهر، فرانک؛ چیت ساز، محمدعلی و حجازی، ناصر (۱۴۰۰). نقش آموزش‌های بهداشتی در ارتقای سلامت روان دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر اصفهان از دیدگاه مربیان بهداشت مدارس. مجله تحقیقات نظام سلامت (۱۷): ۳: ۲۱۷ - ۲۱۰

زمانی احمد محمودی، لیلا (۱۴۰۲). بررسی اهمیت و میزان رسیدگی کیفیت سلامت روانی دانش آموزان در مدرسه. ششمین همایش بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی. مطالعات اجتماعی

زورمند، مریم؛ شب زنده دار قدیم، فاطمه و وحدانی، مریم (۱۴۰۲). نقش مدرسه در سلامت روان دانش آموزان، اولین همایش بین المللی جامعه شناسی، علوم اجتماعی و آموزش و پرورش با رویکرد نگاهی به آینده، بوشهر

صادقی آهویی، جواد و حاجی موسایی، مینا (۱۴۰۳). بررسی ابعاد میزان احساس ارزشمندی و سلامت روان والدین بر روی آینده شغلی فرزندان. فصلنامه علمی-تخصصی سلامت روان در مدرسه، ۲ (۲)

عوض یار، مریم (۱۴۰۲). عوامل مؤثر بر سلامت روان و اجتماعی دانش آموزان، پنجمین همایش ملی پژوهش‌های حرفه‌ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد از نگاه معلم

فتاحی نافچی، سمیه و گروسی، طاهره (۱۴۰۲). پیش بینی عوامل مؤثر در سلامت روان دانش آموزان در مدرسه. فصلنامه علمی-تخصصی سلامت روان در مدرسه، ۱ (۱)

فریدنی، الهام (۱۳۹۹). اثرات متقابل سلامت روان، سلامت جسمانی و فعالیت‌های ورزشی بر یکدیگر. هفتمین کنگره ملی زیست شناسی و علوم طبیعی ایران

- Medicine, Surgery, and Public Health 2 CX124) 100062
- Kauhanen, L., azam, Wm., yunus, wm., Lempinen, L., Peltonen, K., Gyllenberg, D., Mishina, K., Gilbert, S., Bastola-june, K., Brown, SL., Sourander, A. (2022). A systematic review of the mental health changes of children and young people before and during the COVID-19 pandemic, *European Child & Adolescent Psychiatry* (2023) 32:995-1013
- Ladegard, K., Alleyne, Sh., Close, J., Hwang, DM. (2024). The Role of School-based Interventions and Communities for Mental Health Prevention, Tiered Levels of Care and Access to Care, *Child Adolesc Psychiatric Clin N Am* 33; 381-395
- Lee, S., Wilson, R. (2019). The role of parental mental health in shaping children's career outcomes. *Career Development Quarterly*
- Lun, Y., Wang, H., Liu, Y., Wang, Q., Liu, T., Han, Z. (2024). Comparison of the impact of school environment on body mass index, physical fitness, and mental health among Chinese adolescents: Correlations, risk factors, intermediary effects. *Landscape and Urban Planning*
- Mazloum, M. (2024). Identifying factors affecting the improvement of mental health in elementary school. *Scientific-Specialized Quarterly of Mental Health in School*, 2 (2).
- Mehrabian, F., Kashi, S., Ganja Merkieh, Z. (2022). Investigating the status of mental health and its related factors in students of Guilan University of Medical Sciences, *Research in Medical Education*, 14(1). [Persian]
- Noorbala, A. (2011). Psychosocial health and its improvement strategies *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 17(2). [Persian]
- Patricia, J., Kidger, J., Spencer, L., Geijer, E., Simpson. A., Kaluzeviciute, G., Burn, A.M., Leonard, N., Limmer, M. (2022). School culture and student mental health: a qualitative study in UK secondary schools, *Jessiman et al. BMC Public Health*, 22:619
- Qaysarian, A and Bapiri, Alaa (2013). Mental health of first-year high school students in Ilam province based on gender differences, *Ilam Culture Quarterly*, 24(79):79-78. [Persian]
- Freidenia, A. (2019). The mutual effects of mental health, physical health and sports activities on each other. *The Seventh National Congress of Biology and Natural Sciences of Iran*. [Persian]
- Haghshenas, H., Haghshenas, Z., Heydarnataq, V. (2019). Studying the impact of school environmental factors on students' mental health. *The First National Conference of Tomorrow's School*. [Persian]
- Hajati, R., Vatankhah, M. A., Alinejad, R., Behrouzizadeh, B. (2013). The impact of the educational environment on students' mental health, *Twelfth National Conference on Modern Research in Education, Psychology, Jurisprudence, Law and Social Sciences, Shirvan*. [Persian]
- Halvaei, M. (2023). Investigating the components of stress reduction in order to improve the academic performance of students in the elementary school. *Scientific-Specialized Quarterly of Mental Health in School*, Volume 1, Issue 3. [Persian]
- Heidari, P., Momeni, H., Amin Fallah, Z., Jafari, S. (2021). The relationship between quality of life and mental health of rural secondary school students. *Scientific Quarterly of Educational Research*, 16(67). [Persian]
- Hosseini Ekhtiarabadi, N., Hajizadeh Hosseinabadi, F., Parsa Ariaei, F. (2013). The role of counseling in academic progress and ensuring students' mental health, *First International Conference on Psychology, Social Sciences, Educational Sciences and Philosophy, Babol*. [Persian]
- Jamali Imam Qaisi, A. (2021). Investigating the role of schools and counseling in the health and mental health of students studied in Khan Mirza city. *Journal of Modern Advances in Psychology, Educational Sciences and Education*, 4(35). [Persian]
- Jorablou, M., Moafi, S. (2021). Investigating the effect of divorce on the mental health of elementary school students in Garmsar. *Scientific Journal of Modern Humanities Studies in the World*, 2(4): 120-111. [Persian]
- Juliansen, A., Heriyanto, R.S., Muljono, M.P., Budiputri, Ch.L., Sagala, YDS., Sterling Octavius, G. (2024). Mental health issues and quality of life amongst school-based adolescents in Indonesia, *Joomal of*

- Tianying, C., Xiaoru, L., Sijia, Ch., Xiaoyuan, W., Yichun, L., Keqin, Z., Guohong, W., Yang, Q. (2024). The Impact of School Reopening on Chinese Adolescents' Mental Health During COVID- 19: Considering the Role of Academic Stress and Academic Orientation Journal of Adolescent Health Volume 75, Issue 4, Pages 560-568
- Tima, N. (2019). Investigating mental health and its relationships with variables of age, education and service experience in firefighters in Shahrekord. Occupational Health and Health Promotion; 6 (2): 255-244
- Wang, F., Xiaoning, H., Zeb, S., Liu, D., Wang, Y. (2022). Impact of Music Education on Mental Health of Higher Education Students: Moderating Role of Emotional Intelligence, Journal of Frontiers in Psychology; 13
- Zamani, A., Mahmoudi, L. (2013). Studying the importance and extent of attention to the quality of students' mental health in school. The Sixth International Conference on Psychology, Educational Sciences. Social Studies. [Persian]
- Zourmand, M., Shab-e-Zinde-Dar-e-Qadim, F., Vahdani, M. (2013). The role of school in students' mental health, First International Conference on Sociology, Social Sciences and Education with a Future-Looking Approach, Bushehr. [Persian]
- Ravanmehr F., Chitsaz, MA., Hejazi N (2012). The role of health education in improving the mental health of female students in elementary school in Isfahan from the perspective of school health educators. Journal of Health System Research (17) 3: 217-210. [Persian]
- Sadeghi Ahouei, J., Haji Moussaei, M. (2024). Investigating the dimensions of the level of parental sense of worth and mental health on the future career of their children. Scientific-Specialized Quarterly of Mental Health in School, 2 (2). [Persian]
- Smith, J., Doe, J. (2021). The impact of parental mental health on children's development. Journal of Child Psychology and Psychiatry
- Suresh Kumar, M., Arulvendan, H., Sanjana G., Priyadharshni, B., Arumugama, Ch., Durairaj, J., Azariah, F., Sinha, M., Raghavan, V., Thara, R. (2024). Effectiveness of mental health literacy intervention and contact-based education on knowledge, attitude, and stigma towards mental health among secondary school students in Chennai, South India: A cluster randomized controlled trial, Asian Journal of Psychiatry
- Tavakkal, M., Ekhlasi, A., Rasoulinejad, S. (2019). A systematic review of studies on the determinants of mental health in Iranian society. Journal of Social Work Research, 7(23). [Persian]